

Bányász Judit

A harmonikus színvilág kialakítása

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Divat- és stílustervezés

A követelménymodul száma: 0991-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-050-50

A HARMÓNIKUS SZÍNVILÁG KIALAKÍTÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Nyári időszakra gyerekruha kollekciónak tervezésére írtak ki pályázatot. Ugyanaz a cég nyári női öltözetek tervezésére is keres szakembereket. A formai megoldásokon kívül milyen eszközzel tudja leginkább megteremteni a két kollekciónak közötti különbséget? Csak az **alapanyagok színének megválasztásával** utalhat arra, hogy milyen korosztálynak, nemnek, alkalomra szánja a ruhákat. A színek mellett természetesen az alapanyagok minősége is meghatározza, hogy azok milyen célra használhatóak.

Családja új házba költözik és Önre bízzák annak teljes berendezését, az enteriőrök megtervezését. Több generáció él együtt és vannak bizonyos berendezési tárgyak, amelyekhez ragaszkodnak. Hogyan kezd hozzá a munkához? A színek kiválasztásakor ebben az esetben is fontos, hogy ismerje a személyek korát, habitusát, életvitelét, igényeit stb. A falak, a bútorok, lakásszövetek mintázata és színei között összhangot kell teremtenie úgy, hogy a leendő lakó komfort érzete a legjobb legyen. Mindenképpen tudnia kell, hogyan alakíthat ki harmonikus színhangzatokat, ismernie kell a színek pszichikai hatását, egymásra hatását is. A legjobb eredmény tudatos alkalmazásuk esetén érhető el.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A színtani ismeretek és gyakorlatok alapvető fontosságúak a tervezési feladatok megoldásában. A színek tudatos használatához a színtani alapfogalmak, a színek kontrasztok ismerete elengedhetetlen.

1. A színekről általában

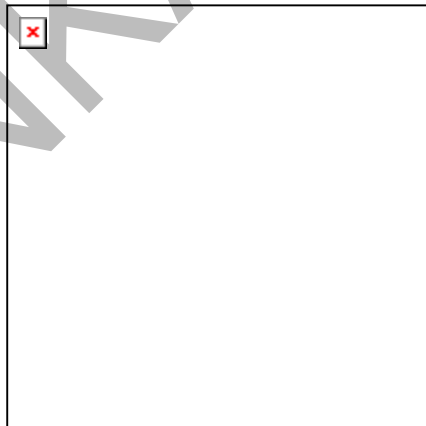
Az emberi fejlődés során a színekhez mindig is társultak bizonyos emóciók, érzetek. **Érzelmek, viselkedésünk kifejezésére gyakran használunk** színeket (sárga irigység, vörös posztó a szemében= nagyon dühíti valami, halott fehér, színes személyiség= sokoldalú, stb.) A színek azonban minden népnél, közösségnél más és más jelentéssel bírnak. (pl.: a sárga szín az egyiptomi kultúrában a halhatatlanságot, Kínában a Földet, a középpontot, a buddhizmusban a lemondást, az alázatosságot, a kereszténységben az aranyat, a napot jelképezi, az angoloknál a gyávasághoz kapcsolódik (yellow belly).

A szín élet. Színek nélkül halott lenne a világ. Őszeszmék a színek, a kezdettől való színtelen fénynek és ellentétpárjának, a színtelen sötétségnek a gyermekei. Mint láng a fényt, úgy hozza létre a fény a színeket. A színek a fény gyermekei, a fény pedig a színek anyja. A fény, a világnak ez az ősjelensége a világ szellemét és eleven lelkét nyilatkoztatja ki a színekben.”¹

A természetben, környezetünkben, az élet minden területén színek vesznek körül minket. A természet színei eleve adottak, míg az ember alkotta tárgyi világban tudatosan alakítjuk a színeket. A színek hatnak testünkre, lelkünkre, szellemünkre. Egyes színek felvidítanak vagy megnyugtatnak, míg mások elszomorítanak vagy nyomasztóan hatnak ránk.

A színek szerepe, jelentése az egyes emberi kultúrákban más és más. A **viselettörténetben** elsősorban a társadalmi megkülönböztetést szolgálták. Az **ősi kultúrákban** létező ún. őselem elméletek és a mai színtrendek között párhuzam fedezhető fel. Mindkettőhöz meghatározott színcsoportokat kapcsoltak, amelyeket tartalmi, szimbolikus jelentéssel ruháztak (föld, víz, levegő, tűz).

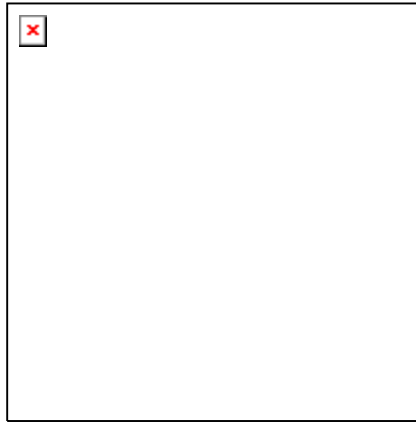
Napjainkban az új színekombinációkat magasan képzett szakemberek, színekutatók, pszichológusok, kereskedelem–reklám és marketing területen dolgozók határozzák meg. Ez az előrejelzés fontos szerepet tölt be a divatstratégiában, két– három évre szól, és így elegendő időt biztosít a tervezőknek a felkészülésre. A **színtrendek** (trend=irányzat, irányvonal) nagy hatást fejtenek ki a reklám, marketing és a gazdaság területén is. Európában az INTERCOLOR, Amerikában a CAUS, (Egyesült Államok Szín Szervezete) foglalkozik az előrejelzések összeállításával. (A színtrendekkel párhuzamosan formatrendeket is megjelentetnek).

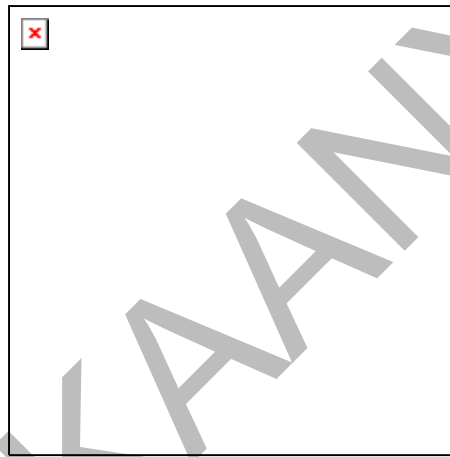
1. ábra. 1998–1999 Ősz–Tél színtrend előrejelzés (Grignasco extra finom, mosható tiszta élő gyapjú fonal kollekciónak)²

¹ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1978 10. oldal

2. Forrás: Grignasco: Fashion Book, Gilcar Kiadó 1998–1999 2. és 3. oldal

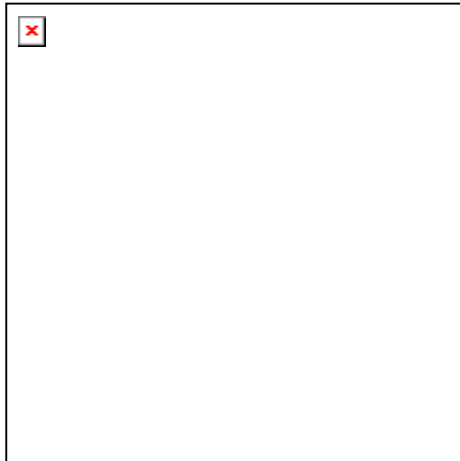
2. ábra. 1998–1999 Ősz–Tél szín és formatrend előrejelzés (seasonless and timeless= évszak és idő független, a modern művészet színellentéteinek újraélesztése, high-tech anyagok használata, városi sportosan elegáns viselet)³

3. ábra. 1998–1999 Ősz–Tél szín és formatrend előrejelzés (a reneszánsz szellemét idéző színek, könnyű, lágy anyagok, karcsú sziluett, klasszikus, de egyedi viselet)⁴

³ Forrás: Grignasco: Fashion Book, Gilcar Kiadó 1998–1999, 7. és 8. oldal

⁴ Forrás: Grignasco: Fashion Book, Gilcar Kiadó 1998–1999, 10. és 11. oldal

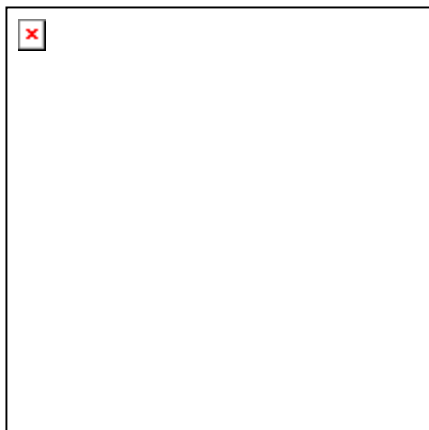
4. ábra. 2007 Tavasz-Nyár trend előrejelzés (Swarovski)⁵

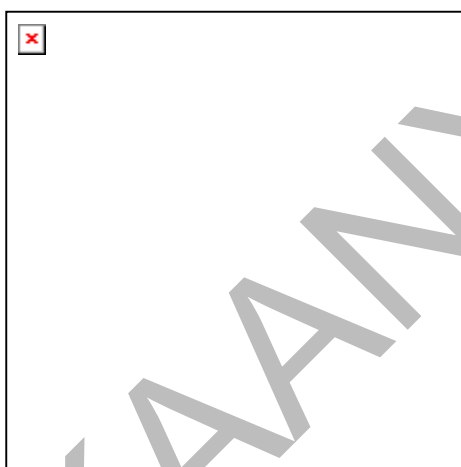
5. ábra. 2007 Tavasz-Nyár trend előrejelzés (Swarovski)⁶

⁵ Forrás: Swarovski: Trend Themes Spring/Summer 2007, Swarovski AG. 20006/ Classic

⁶ Forrás: Swarovski: Trend Themes Spring/Summer 2007, Swarovski AG. 20006/ Progressive

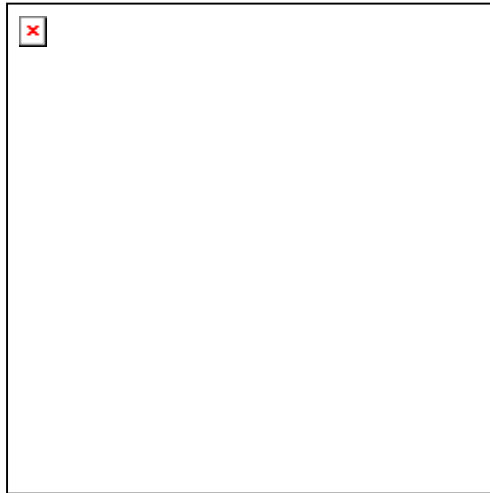
6. ábra. 2007 Tavasz–Nyár trend előrejelzés (Swarovski)⁷

7. ábra. 2007 Tavasz–Nyár trendelőrejelzés (Swarovski)⁸

⁷ Forrás: Swarovski: Trend Themes Spring/Summer 2007, Swarovski AG. 20006/ Harmony

⁸ Forrás: Swarovski: Trend Themes Spring/Summer 2007, Swarovski AG. 20006/ Romantic

8. ábra. 2007 Tavasz–Nyár trendelőrejelzés (Swarovski)⁹

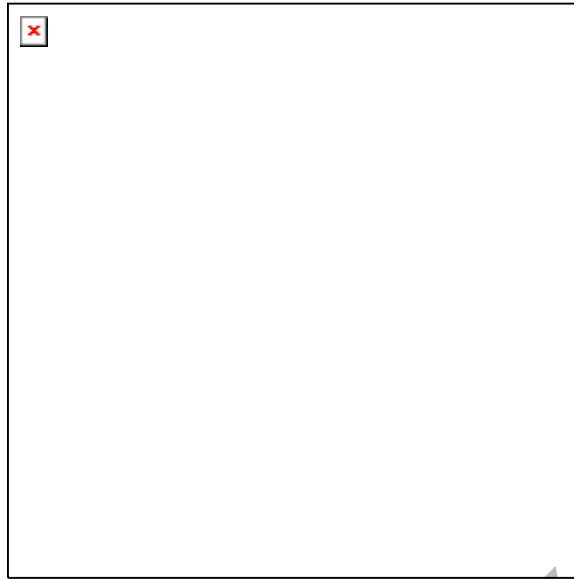
A **színérzékenység** velünk született adottság, de mindenkinél másfajta fejlettségi szintű. Művészeti nevelés keretében fejleszthető ez az adottság ugyanúgy, mint a zenei nevelésben a hallás.

A tananyagban a színkeverési és társítási feladatok a színérzékenység fejlesztését, a színműveltség megszerzését célozzák.

A **művészettörténeti tanulmányok**, ismeretek biztos alapot nyújtanak ehhez a munkához. Különleges fontosságú az egyéni, szubjektív színvilág megteremtése. Bizonyos művészeknél a színhasználat annyira jellemző, hogy mintegy védjegyeként, azonnal felismerhetővé teszi az alkotót. Néhány kiragadott példa ennek illusztrálására:

Az **impresszionisták** (1874 – XX. sz. eleje) a szabadban festést részesítették előnyben a műtermivel szemben. A ragyogó napfény, a pillanatnyi benyomás képeiken vibráló, telített színek, reflexek (visszatükröződő színek), komplementerek megjelenését eredményezte (Claude Monet).

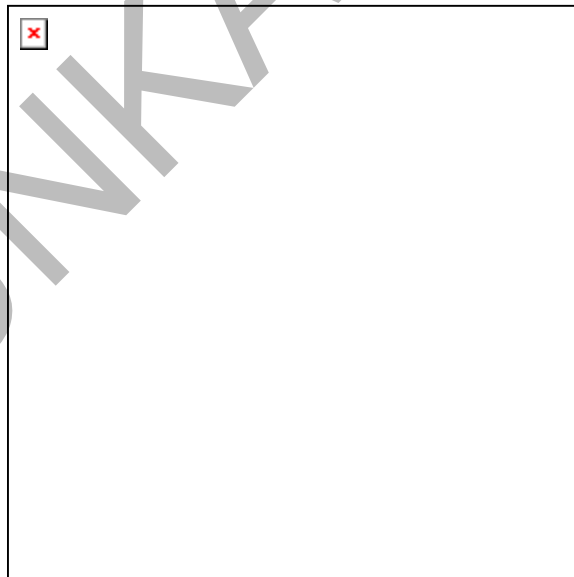
⁹ Forrás: Swarovski: Trend Themes Spring/Summer 2007, Swarovski AG. 20006/Glamour

9. ábra. Claude monet:Kert Givernyben, 1901–1902 és Paul Klee: Piros és fehér házak, 1914¹⁰

A **pointilisták** (Signac, Seurat) már nem a festővásznon keverték ki a színeket, hanem az optikai színkeverést alkalmazták. A néző szemében olvadnak egybe színné az egymás mellé helyezett, apró, keveretlen színfoltok.

Paul Gauguin dekoratív képein harsogó, élénk színfoltok egyszerű formákkal párosulnak.

¹⁰ Forrás. http://uofugeron.files.wordpress.com/2009/03/claude_monet_025.jpg

és <http://magicart.files.wordpress.com/2008/06/klee-domes.jpg>

2010. jún. 24.

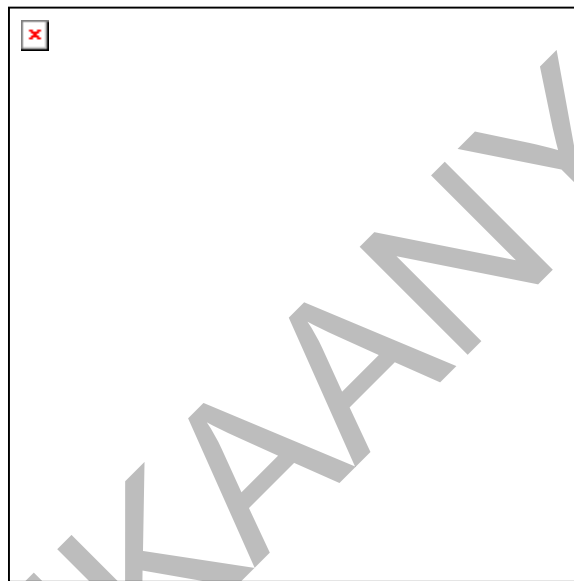
utolsó megtekintés:

10. ábra. Paul Signac: Avignoni Pápai Palota, 1899 és Paul Gauguin: Arearea (giovinezza), 1892¹¹

A szín és az ecsetkezelés, az örvénylő vonalak, a vastag körvonalak, az erőteljesen felfokozott színvilág belső zaklatottságot tükröz **Vincent van Gogh** festészetében.

Az érzelmek, az egyéni élmények közvetítése színekben és formákban **Munch, Kandinszkij, Marc, Macke, Klee** festészetének a célja.

A spektrum tiszta színei, a geometrikus formák használat jellemző az **absztrakt** művészekre. (XX. Sz: **Malevics, Mondrian, Delaunay**)

11. ábra. Edward Munch: Sikoly, 1893 és Pier Mondrian: Broadway Boogi Woogi, 1942–1943¹²

A magyar származású **Victor Vasarely**, az op-art képviselője háromdimenziós hatást ér el képein egyszerű mértani formák és komplementer színek együttes alkalmazásával. Az optikai illúzió keltés kiváló mestere.

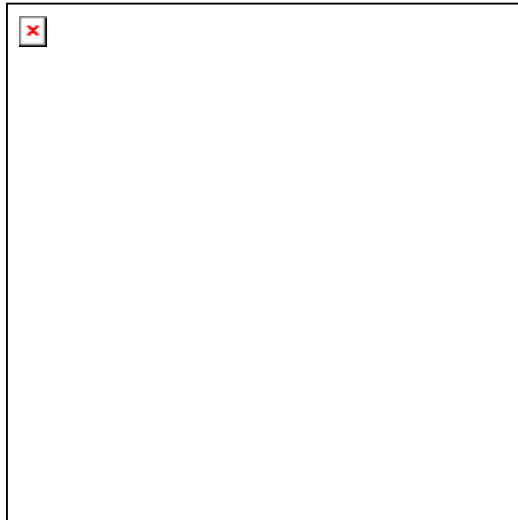
¹¹ Forrás: http://www.photos-galleries.com/wp-content/uploads/2009/01/palais_signac.jpg

és http://www.oceansbridge.com/paintings/german/Paul_Gauguin_006_OBNP2009-Y03123.jpg utolsó megtekintés: 2010. jún. 24.

¹²

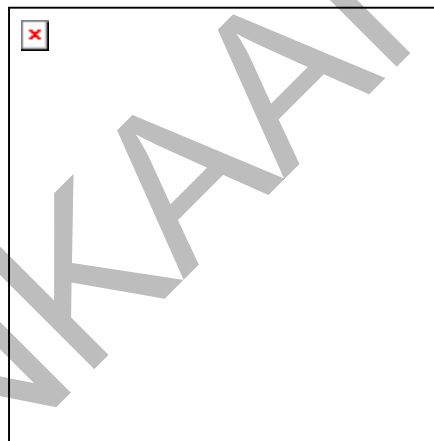
Forrás: <http://lacomunidad.elpais.com/blogfiles/gomezdecadiz/elgritodeRicardoG%C3%B3mezdeC%C3%A1diz.55x46cmadquirido.jpg>

és <http://www.sai.msu.su/wm/paint/auth/mondrian/broadway.jpg> utolsó megtekintés: 2010. jún. 24.

12. ábra. Victor Vasarely: Vega-Nor, 1969¹³

A szín az egyik legfontosabb kifejező eszköz, tartalmat, hangulatot, érzéseket közvetít, kapcsolatot teremt az alkotó és a befogadó között.

13. ábra. Tiszta színekből és kiegészítő színekből készített kompozíciók

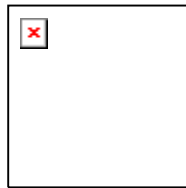
A **színek meghatározása** emberenként nagyon eltérő, azaz szubjektív jellegű. A mindennapokban a színek közötti eligazodást ún. színekatalógusok segítik. A „PANTONE” színskálában megadott szín a világon bárhol ugyanazt a színt jelenti. Egy azonosító kártya kódszáma alapján lehet kikeresni a megadott színt.

2. A színek szimbolikája

¹³ Forrás: <http://upload.spottedbylocals.com/Budapest/normal/vasarely-museum-budapest-%28by-maja-kaurin%29.jpg> utolsó megtekintés: 2010. jún. 24

A **heraldikának** köszönhetően családok, nemzetek, népek és országok jelképeivé váltak a színek.(címer, zászlók) A későbbiekben szervezetek, cégek, bizonyos csoportok, iskolák, sportegyesületek stb. is használták és használják az azonnali megkülönböztetés illetve reklám céljából a színeket.

A színek szimbolikus, **expresszív ereje** jelen van a művészet legtöbb ágában (építészet, festészet, iparművészet). A textilművészetnek mindig meghatározott környezethez kell alkalmazkodnia: ruhatervezésekor a viselő személy testi-lelki alkatához, az építészetben a környező térhez stb. Ezért fontos ismerni a színeknek lélektani hatását. Nem elhanyagolható a színek pszichológiai és gyógyító hatása sem.(színterápia)

14. ábra. Ugyanazon színek a fehér háttérben közelebbinek, a fekete háttérben távolabbinak tűnnek¹⁴

3. Mi a szín?

„Színek a látható fénynek hozzávetőlegesen a 400–700 nm közé eső tartományát nevezzük, pontosabban annak belső leképeződését, amit színérzetnek szoktunk nevezni”.¹⁵

A napból érkező „fehér fény” tartalmazza mindazokat a színeket, amelyeket magunk körül látunk. A XVII. században Isaac Newton, angol matematikus, fizikus és csillagász felfedezte, hogy a fehér fény háromélű prizmán áthaladva alkotóelemeire, színekre bomlik fel. A szivárvány színei láthatóak a prizma mögötti fehér felületen is. A két szélső határ, a kék és a vörös között a színek folyamatosan, ugrás nélkül változnak. Ezeket az egyvonalban elhelyezkedő színeket **spektrumszíneknek** nevezzük (vörös, narancs, sárga, zöld, kék, indigó, ibolya). A bíborszín, amelyet kékből és vörös keverékből lehet létrehozni, hiányzik a spektrumból. Ennek oka, hogy a két szín a sor két szélén helyezkedik el és így nem képesek egyszerre hatni a szemidegekre.

A tárgyak fizikai értelemben színtelenek. A tárgyak felületéről visszavert fényhullámokat érzékeljük a tárgy saját (lokális) színeként.

¹⁴ Forrás: Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz, Műszaki Kiadó 2001..27.oldal

¹⁵ Forrás: Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai. Flaccus Kiadó, Bp. 2006 415.oldal

Mivel a tárgyak különböző hosszúságú sugarakat nyelnek el illetve vernek vissza, így a tárgyak színei különbözőek lesznek. Például az a tárgy, amely minden sugarat visszaver fehér lesz és az a tárgy, amely minden sugarat elnyel fekete.

„ A **szín valósága** a szín fizikailag és kémiaiilag meghatározható és elemezhető **pigmentjét** jelenti: a festékanyagot. Ez a festékanyag a szemben és agyban keletkező színérzékelés által kap emberi tartalmat és értelmet.”¹⁶

A színeket különböző szempontok szerint lehet megvizsgálni:

- a fizikus a színek felbontását, elektromágneses rezgését, hullámhosszát stb.
- a vegyész a pigmentek, festékanyagok molekuláris szerkezetét
- a pszichológus a szubjektív színlátást, az expresszív színhatásokat
- a művész az esztétikai hatását (optikai: impresszív, pszichikai: expresszív, szellemi:szimbolikus) kutatja.

„**Fényforrás** estében a vöröset, zöldet és kéket tekintjük elsődleges vagy additív színeknek, mivel fehér fénné adódnak össze. Ez az alapja az **additív** (összeadó) színkeverés módszerének, melyet a színes fénytechnika, a raszteres nyomtatás és a pointilista festészet alkalmaz. **Pigmentek** és festékek esetében a vörös, sárga és kék az alap- vagy más néven **szubsztraktív** szín, keverékükből fekete jön létre.”¹⁷

4. A színek harmóniája

A görög- latin eredetű **harmónia** kifejezés összhangot, általános értelemben az egész részeinek arányos egybeilleszkedését jelenti. A zene területén több egyszerre megszólaló hangnak kellemes zenei hatást keltő egységét értik. A művészet területén valamely képzőművészeti alkotás elemeinek szép térbeli hatást keltő **összhangját és arányosságát** nevezik harmóniának.

¹⁶ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1978 19.oldal

¹⁷ Forrás: Dávid Hajnal : Színek az alkotás és a Gyógyítás Folyamatában. Szakdolgozat, Pécs 2007 7. oldal

Mindennapi életünkben is szükségünk van harmóniára, kiegyensúlyozottságra. Környezetünk, öltözetünk alakítása tudatosan használt eszköz lehet ennek a célnak az elérésében. A lakásunk berendezésekor, a színek megválasztásakor mindig figyelembe kell venni az adott helység területét, fekvését, magasságát, megvilágítását, funkcióját és az ott töltendő időt is. A lakástextilek színének, mintázatának megválasztásakor elengedhetetlen ismerni a lakók életkorát. Nem alkalmazhatunk azonos színeket kisgyermek, tinédzser vagy idős ember esetében. Öltözetek készítésekor az egyén személyisége, arca, szeme, haja színe, alak és arckaraktere meghatározó fontosságú.

Aki a színek harmóniájáról beszél, az **két vagy több szín közös hatásáról** mond véleményt. A laikusok általában a harmonikus–diszharmonikus minősítéskor a szimpatikus–antipatikus vagy a kellemes–kellemetlen érzeteikre gondolnak. Ezek csupán szubjektív, személyes vélemények, nem tartalmaznak objektív értékeket.

Rumfold angol fizikus 1797-ben elsőként jelentette ki, hogy a színek akkor harmonikusak, ha keverékükből fehér jön létre. Ez a megállapítás a spektrum színeire vonatkozik. Ha festék pigmenteket keverünk össze, akkor szürkésfeketét kapunk. Expresszív, vagy diszharmonikus jellegűek azok a színtársítások, amelyek keveréke nem szürkét eredményez. **Egyszerű rend, azaz harmónia** egyenlő értékű, sötét vagy világos, egyenlő tónusértékű színek között valósul meg.

Szubjektív színharmónia a különböző hangulatú embereknél, az eltérő személyiségeknél, az eltérő temperamentumúaknál stb. keletkezik. Bizonyos színharmóniák egyeseknél pozitív, másoknál negatív hatást váltanak ki. Az életkor változásával is formálódik, változik a szubjektív színharmónia. A színek hatásait szemünk érzékeli, agyunk dolgozza fel, de titkai lelkünkben élnek.

A harmónia egyensúly, az erők szimmetriája.

Érzelmileg, esztétikailag a különböző színösszeállítások hatásai lehetnek:

- kellemesek (törvényszerű összefüggés, rend áll fenn közöttük)
- kellemetlenek (diszharmonikus, expresszív színek)
- közömbösek

5. A színtan

A **színek rendszerezésének elméletével** foglalkozó tudomány a színtan. Tudósok, művészek régóta kísérleteztek a színekre vonatkozó általános szabályok megfogalmazásával. Young, Maxwell és Helmholtz orvos–fizikusok dolgozták ki a színlátás élettani elméletét a XIX. Században.

„**Hermann von Helmholtz** német fizikus 1866-ban határozta meg a színek három alapvető tulajdonságát: a színezetet (árnyalat; a színekörön levő szín elnevezése, pl. vörös, sárga, zöld), a telítettséget (a szín tisztasága, erőssége, pl. egy narancsos szürkében mennyi a narancs) és a világosságot (tónus/valór; a szín helye a fehér és fekete közötti skálán). Tiszta, telített színek azok, amelyeknek világító ereje töretlen, intenzív (a spektrum színei). Tört, pasztellszíneket kapunk, ha egy színt fehérrel, szürkével, feketével vagy a komplementer párjával keverjük össze, így veszít telítettségéből, világító erejéből. „¹⁸

6. A színek keverése

Johannes Itten osztrák expresszionista festő, színteoretikus, a Bauhaus iskola tanára alkotta meg a legmodernebb színrendszert, az u.n. színoid színrendszert. Megszerkesztette a **12 színből álló alapszínekör**t. A színekörön fő és mellékszínek helyezkednek el. A színekör színeit két csoportra osztjuk: hideg (kék, zöld, ibolya/lila) és meleg színekre (sárga, narancs, vörös/piros).

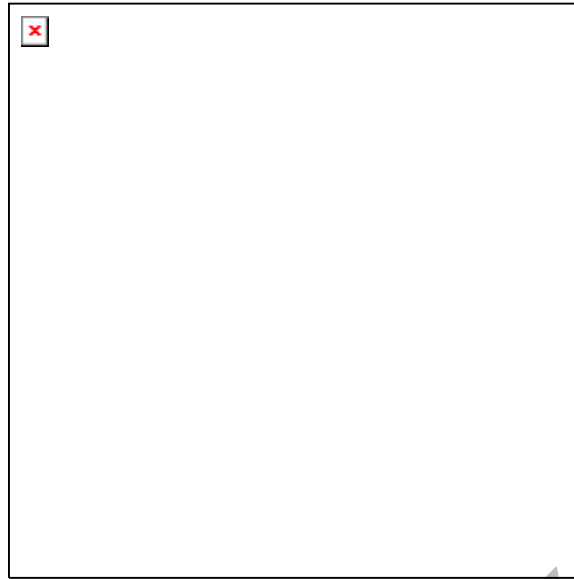
A **főszínek** (elsődleges, primer, ős- vagy alapszínek) természetes, tiszta színek. Nem állíthatóak elő más színek keverésével.(piros, sárga, kék)

A **mellékszínek** (másodlagos, szekunder) főszínek keverésével állíthatóak elő. (sárga + kék = zöld, piros + sárga = narancs, piros + kék = ibolya)

A fő és mellékszínek keverésével további hat színt, a **harmadlagos** (tercier) színeket kapunk. (sárgászöld, vöröses narancs, kékeszöld, sárgás narancs, vöröseslila, kékeslila).

A **kiegészítő** (komplementer) színek a színekörön egymással szemben helyezkednek el. A komplementer színpárok együttesen mindig tartalmazzák mindhárom főszínt. (sárga – ibolya, sárgás narancs – kékes ibolya, narancs – kék, vöröses narancs – kékeszöld, vörös – zöld, vöröses ibolya – sárgászöld). A komplementer színpárok összekeverésével mindig szürkét kapunk. Ezek az u.n. színes szürkék.

¹⁸ Forrás: Dávid Hajnal : Színek az alkotás és a Gyógyítás Folyamatában,szakdolgozat, Pécs 2007 6. oldal

15. ábra. A tizenkét részű színekör¹⁹

A **tarka színek** a köznyelvi értelemben vett színeket jelentik.

A **nem tarka színek** alatt az ún. szürke skála elemeit értjük.(szürke, fehér, fekete)

7. A szíkontrasztok

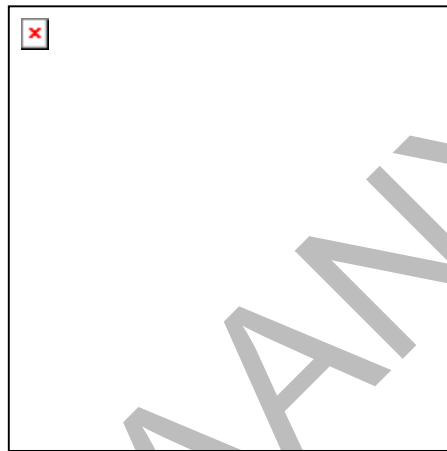
Ha két összehasonlítható színhatás között szembeszökő különbségek vannak, akkor **kontrasztról** beszélünk. Ilyen ellentétpár pl. kicsi–nagy, rövid–hosszú, fehér–fekete, hideg–meleg stb. Ezeket a jelenségeket érzékszerveink **csak összehasonlításakor** tudják érzékelni. Egy vonalat hosszúnak érzünk, ha mellette egy rövidebb vonal van. Ugyanezt a vonalat rövidnek fogjuk találni, ha mellé egy hosszabb vonalat rajzolunk. A színek kontraszthatásai is hasonló módon fokozható vagy csökkenthető. Hét különböző kontraszthatás ismerünk. Ezek egyedülálló, sajátos optikai, expresszív, konstruktív hatással és formaképző értékkel bírnak.

A hét szíkontraszt alatt a következőket értjük:

1. Magábanvaló–szín kontraszt
2. Fény–árnyék kontraszt
3. Hideg–meleg kontraszt
4. Komplementer kontraszt
5. Szimultán kontraszt
6. Minőségi kontraszt
7. Mennyiségi kontraszt

¹⁹ Forrás: Cser Andor: Szabadkézi modellrajz, Műszaki Kiadó 2001 27. oldal és Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 33. oldal

Magábanvaló–szín kontraszt: a legegyszerűbb színkontraszt, mert ekkor a színek tisztán, legteljesebb világítóerejükben használhatóak. Előállításához **legkevesebb három**, egymástól határozottan elütő színt kell felhasználni. A legerőteljesebb, legnagyobb kifejezőerejű magábanvaló–szín kontraszt a **sárgából, vörösből és kékből** jön létre, de valamennyi tiszta, töretlen színt fel lehet használni hasonlóan erős színkontraszt létrehozásához. Mindig erőteljes, harsogó, tarka hatást hoz létre. A **népművészetben** gyakran alkalmazzák ezt a színvilágot. Ha a feketét és fehéret is betesszük a színek közé, akkor azok különleges jellege még inkább előtérbe kerül. A fehér elsötétíti, gyöngíti a színek világító erejét. A fekete hatására a színek világosabbak lesznek, nő a világító erejük. (Művészettörténeti példák: Grünewald: Krisztus feltámadása, Matisse, Picasso, Kandinszkij, Léger, Miró, Mondrian sok munkájában megtalálható)

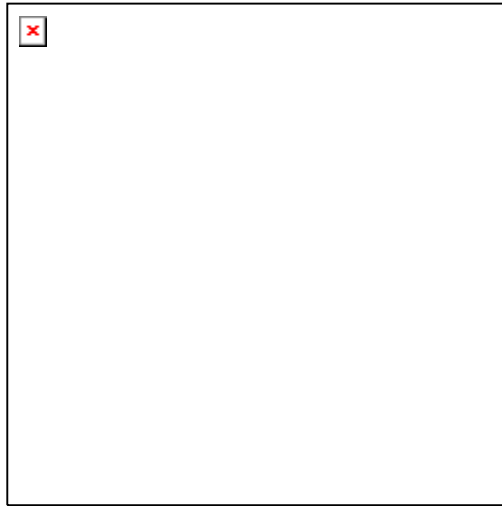

16. ábra. Magábanvaló–szín kontraszt²⁰

Fény–árnyék kontraszt: a fény és árnyék, világosság és sötétség kifejezésének leghatásosabb festészeti eszköze a fehér és a fekete színek alkalmazása. A szürke tónusok és a színek birodalma a két teljesen ellentétes pólus, a fehér és a fekete között terül el. A semleges szürkét, karakter nélküli, nem–színt bármely tetszőleges szín kimozdíthatja közömbös állapotából. A semleges közegbe, a szürkébe életet lehelnek a szomszéd színek és ugyanakkor azokat a szürke megszeli, erejüket gyöngíti. A tiszta fény és árnyék kontrasztra épül a **kínai és japán tusfestészet**. (Művészettörténeti példák: Rembrandt: Aranysisakos férfi, Picasso: Gitár a kandallón)

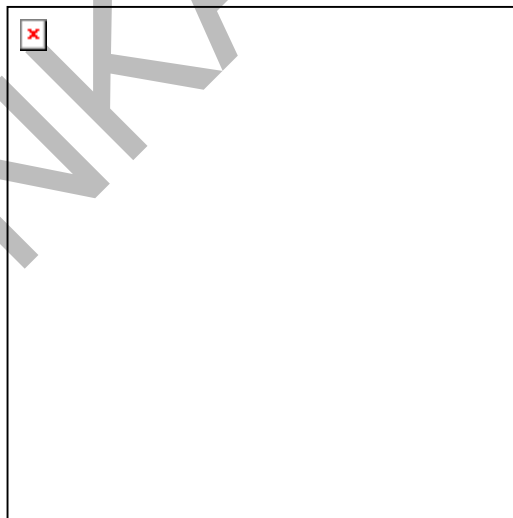
A fény–árnyék hatást a fekete–fehér–szürke tónusértékek tartományán kívül még a tarka színek körében is létre lehet hozni.

²⁰ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 37. oldal

17. ábra. Fény-árnyék kontraszt²¹

Hideg- meleg kontraszt: a vörös napfelkelte színe a tűz, a melegség, a kék, zöld a mély víz, a hideg képzetéhez kötődik. A hideg - meleg kontraszt közelséget és távolságot is sugallhat, mert a távoli tárgyak mindig hidegebb színűnek tűnnek a közöttünk lévő légréteg miatt. Ez a kontraszt a perspektivikus és plasztikus hatás megjelenítésének fontos eszköze. Monet tájképfestés közben megfigyelte, hogy a tárgyak lokális színeit a visszaverődő színes sugarak hideg -meleg színek kontrasztjává alakítják a fény és árnyék kontraszt helyett. (Művészettörténeti példák: Renoir: La Moulin de la Galette, Monet: A londoni Parlament ködben, Cézanne: Almák és narancsok)

18. ábra. Hideg-meleg kontraszt²²

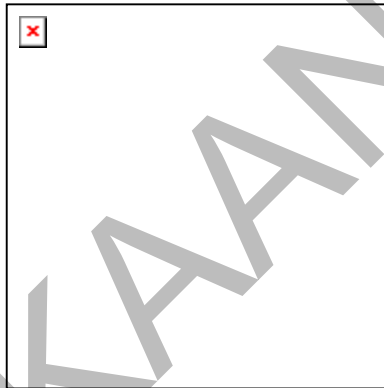
²¹ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 41. oldal

²² Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 49. oldal

Komplementer kontraszt: pigmentek esetében, ha két szín keveréke szürkét eredményez, akkor a két szín egymás komplementere. A komplementer színpárokból kikevert szürkét „színes szürkéknek” nevezzük. Ezek a szürkék sosem lesznek olyanok, mint a feketéből és a fehérből kikevert szürkék. (Fizikai értelemben akkor beszélünk komplementer színekről, ha két színes fény keverékéből fehér fény jön létre.) Mindig csak egy bizonyos szín lehet a másik szín komplementere. A komplementer színpárok a színekörben egymással szemben helyezkednek el. A komplementer színpárokban mindig megtalálható a három alapszín. (Művészettörténeti példák: Piero della Francesca: Salamon fogadja Sába királynőjét, Cézanne: Mont St.-Victoire)

Komplementer színpárok:

- sárga - ibolya (egyben erőteljes világos-sötét kontraszt)
- sárgás narancs - kékes ibolya
- narancs - kék
- vöröses narancs - kékes zöld (egyben a legnagyobb erejű hideg -meleg kontraszt)
- vörös - zöld
- vöröses ibolya- sárgás zöld

19. ábra. Komplementer kontraszt²³

Szimultán kontraszt: „ Szimultán kontrasztnak a következő jelenséget nevezzük: szemünk valamely adott szín meglátásával egyidejűleg, tehát szimultán módon megköveteli a komplementer színt, s öntevékenyen létrehozza, ha az nincs jelen.”(Itten, 53.old)

Például egy vörös-fekete csíkos anyagot nézve a fekete helyett zöldet fogunk látni. Ez a zöld szín nem lefényképezhető, mivel csak a szemünkben keletkezik a szimultán hatás következtében, nem valóságos. Állandóan változó, erőteljes vibrálást tapasztalunk. Ha el akarjuk kerülni ezt a szimultán hatást, akkor barnás fekete színt kell alkalmaznunk a szürkés-fekete helyett. (Művészettörténeti példák: El Greco: Krisztust megfosztják ruháitól, Van Gogh: Arles-i kávéház este)

²³ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 51. oldal

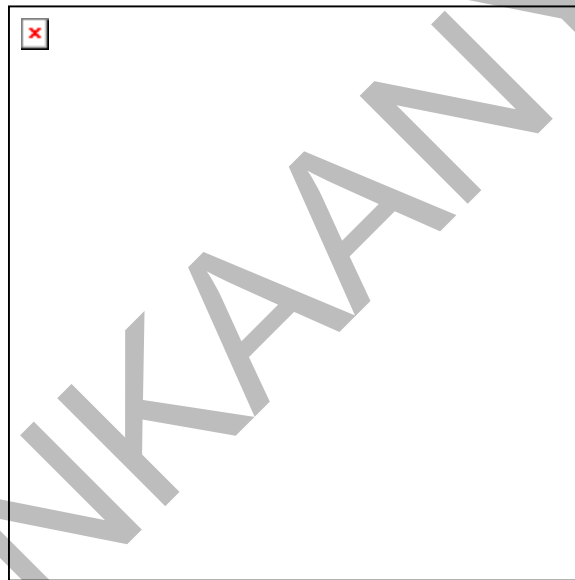
Szimultán hatás jön létre:

- szürke és valamilyen tiszta szín
- két nem teljesen komplementer tiszta szín (mindkét szín megpróbálja a maga komplementerévé alakítani a másikat)
- olyan tiszta színek között, amikor a tiszta szín komplementere helyett a színekörön a szomszédost, tőle jobbra vagy balra állót alkalmazzuk(pl.: „ a sárga a vörös ibolyát is, a kékes ibolyát is az ibolyaszín, a komplementer felé szeretné kényszeríteni; a vörös ibolya a sárgát a sárgászöld felé, a kékes ibolya pedig a sárgát a sárgászöld felé tolná el. Ily módon szimultán vibrációk jönnek létre.”) Itten 54. old

Az izgató hatású szimultán-kontraszt megszüntető vagy növelhető bizonyos módszerekkel.

Az erőteljes világos-sötét kontraszt gátló hatással bír. A veszélyeztetett színeket különböző világossági fokozatban ajánlatos használni.

A mennyiségi kontraszt további lehetőségeket nyújt a szimultán-kontraszt növeléséhez.

20. ábra. Szimultán kontraszt²⁴

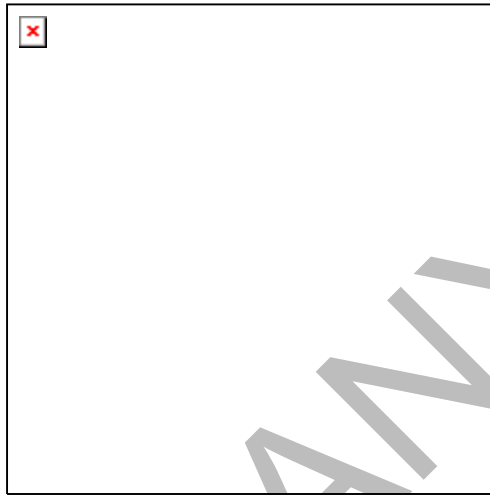
Minőségi-kontraszt: a ragyogó, telített, tiszta színek és a tört, tompa színek közötti ellentét. A szín minősége a **szín tisztaság**ától, telítettségétől függ. A legnagyobb telítettségű, világító erejű színek a fehérfény prizma általi megtörésekor keletkeznek. A pigmentáris színek világító erejükből veszítenek, ha világosítjuk vagy sötétítjük őket. (Művészettörténeti példák: Matisse: A zongora, Paul Klee: Halvarázslat)

²⁴ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 55. oldal

Tiszta minőségi kontraszt csak akkor jön létre, ha a világító szín mellett a belőle kikevert tompa szín áll.(pl.: világító vörös tompa vörös mellett). Ellenkező esetben más kontrasztok is megjelennek és elnyomják, túlharsogják.

A tiszta **színeket meg lehet törni**, tompítani, ha hozzákeverünk:

- fehérét
- feketét
- szürkét (fehér és fekete együtt)
- a tiszta szín komplementer párját

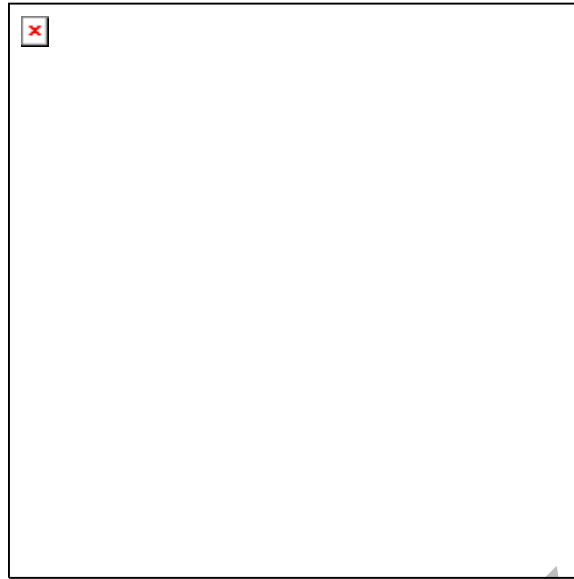

21. ábra. Minőségi kontraszt²⁵

Megtört, tompa lesz a keverék, ha mindhárom alapszín megtalálható benne és a három szín mennyiségétől függően sárgás, vöröses vagy kékesszürke, fekete lesz.

Mennyiség-kontraszt: két vagy több szín méretviszonya.(sok-kevés, nagy-kicsi) Valamely **szín hatóerejét** két tényező határozza meg, a **világító erő** és a **felt nagysága**. Több szín esetében az egyensúly, a helyes méretarány megteremtése a cél. Arra kell törekedni, hogy egyik szín se nyomja el a másikat, egyik se tolakodjon előbbre, harmónia legyen közöttük. (Művészettörténeti példák: Rembrandt: Aranysisakos férfi, Breughel: Táj Ikarusz bukásával)

²⁵ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 57. oldal

22. ábra. Mennyiségi kontraszt²⁶

A művészeti alkotásokban nagyon gyakran többféle kontraszthatás jelenik meg egyszerre.

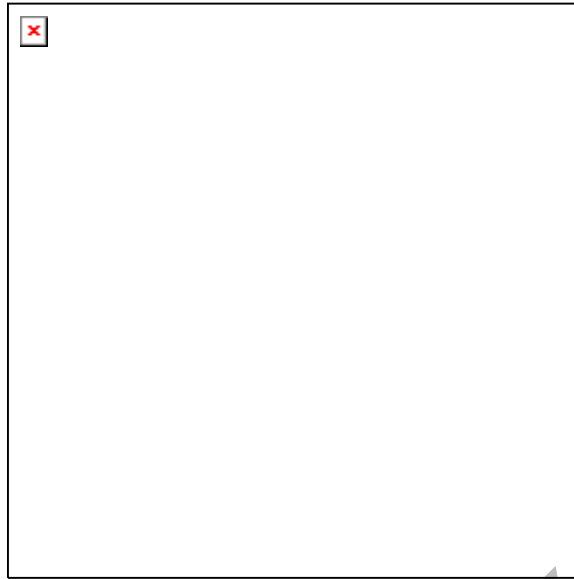
8. Kompozíció és szín

„ Színesen komponálni annyit jelent, mint két vagy több színt úgy állítani egymás mellé, hogy egybecsendülésükből jellegzetes, egyértelmű kifejezés szülessék²⁷.”

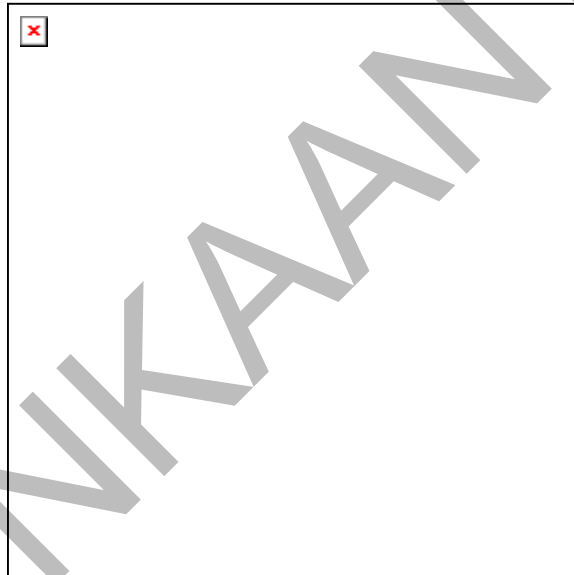
A kompozíciós feladatok közül az egyik legfontosabb a **színelosztás egyensúlyának** megteremtése. A képekben a függőleges egyensúlyi tengely ugyanolyan fontos szerepet tölt be, mint a mérlegnél az alátámasztási pont az egyensúly megteremtéséhez. Egy-egy szín hatása, karaktere sosem önmagában, mindig a kísérő színekhez való viszonyában határozható meg. Meghatározó szerepe van még a színfoltok minőségének, nagyságuknak

²⁶ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 61. oldal

²⁷ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 91. oldal

23. ábra. Meleg és hideg színállású geometrikus textilminták

24. ábra. Meleg és hideg színállású organikus textilminták

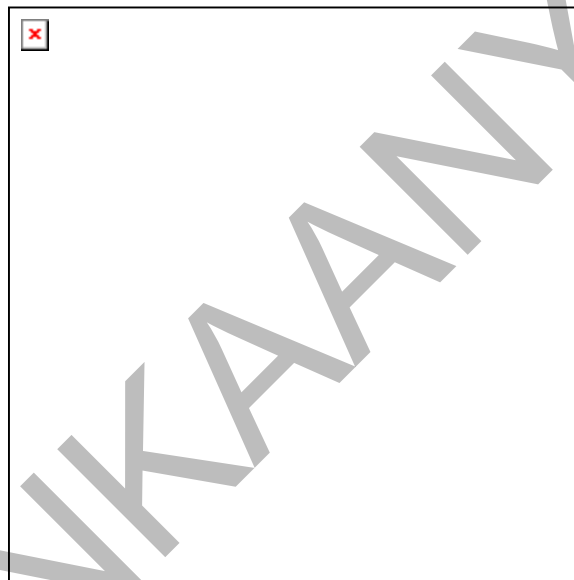
TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. A szintani feladatok elvégzéséhez jobb minőségű **fedőfestéket**, tubusos vagy üveges temperát (Conté, Carandash, Pelikán, Jolly stb.) és jobb minőségű, különböző méretű hengeres és lapos ecseteket (3–3 db.) kell beszerezni. Elegendő a **három alapszín** (közép sárga, közép kék, közép vörös), **fekete** és **fehér** színek beszerzése. Ezekből az összes többi szín kikeverhető. Akvarell vagy gvas festék nem használható. A műszaki rajzlap sima felülete nem alkalmas vizes festési eljárásra. Ajánlatos jó nedvszívó, érdes felületű papírt választani.

2. A **színskálázási feladatok**nál ügyeljen arra, hogy az átmenetet minél több (legkevesebb: 6) lépcsőben valósítsa meg. A festéket mindig egyenletesen, jó sűrűségben keverje el, különben csíkozott, nem fedő felületeket kap.

Az **árnyalatok** kikeverését a továbbiak szerint végezze: a két színből azonos mennyiséget keverjen össze, majd felezze el! Az így kikevert szín lesz a két szín közötti középérték. Ehhez a középértékhez adjon ismételve mindig azonos mennyiségű színt az egyik kiinduló színből! A másik kiinduló színnel ismételje meg ugyanezt az eljárást! Fontos, hogy az egymást követő tónusértékek között **egyenlő fokozati különbség** legyen. Az átmenetekből vágjon azonos méretű négyzeteket és hézagmentesen ragassza fel egy sorba őket úgy, hogy a sor két végén a két kiinduló, középen pedig a középérték színek legyenek!

A 20. ábrán láthatja a tizenkét tónusfokozatot a fehértől a feketéig és a színek tizenkét színét, a szürke tónusfokozatoknak megfelelő világossági értékek szerint sorba állítva.

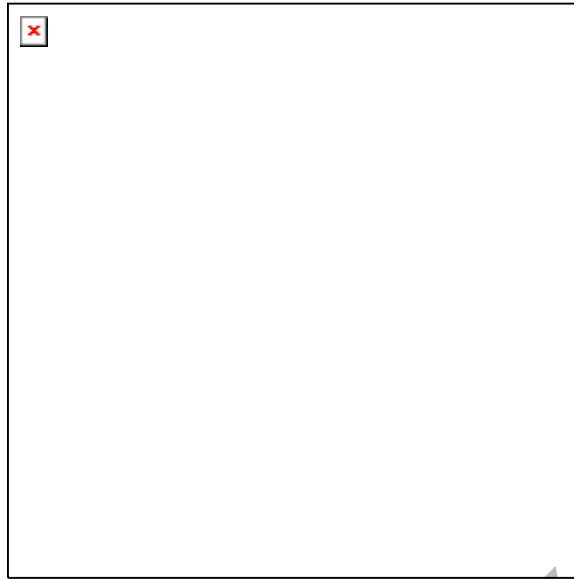

25. ábra. Tónusfokozatok²⁸

3. Készítsen egyenletes, törésmentes, színátmeneteket fehér+fekete+egy tetszőlegesen választott tiszta szín felhasználásával A4-es rajzlapon!

Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

²⁸ Forrás: Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 45. oldal

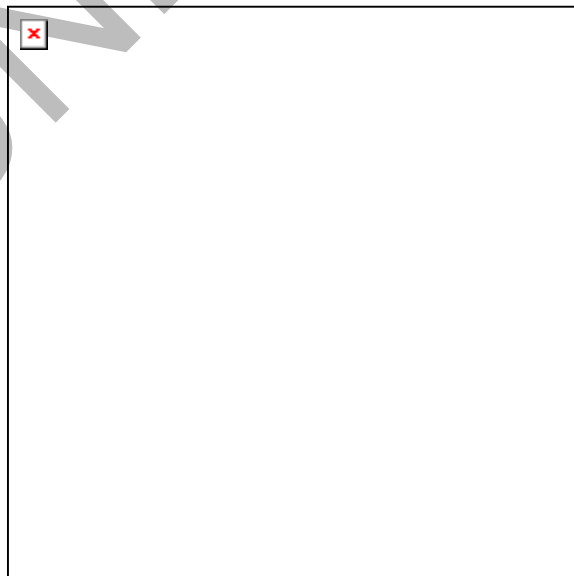

26. ábra. színátmenetek: 1. feketéből a vörösbe, majd onnan a fehérbe és 2. feketéből a kékbe, majd onnan a fehérbe

4. Készítsen egyenletes, törésmentes, színátmeneteket az alábbi színek felhasználásával A4-es razlapokon:

- sárga+vörös (középérték a narancs legyen)
- vörös+kék (középérték az ibolya legyen)
- kék+sárga (középérték a zöld legyen)
- fehér+vörös
- vörös+fekete

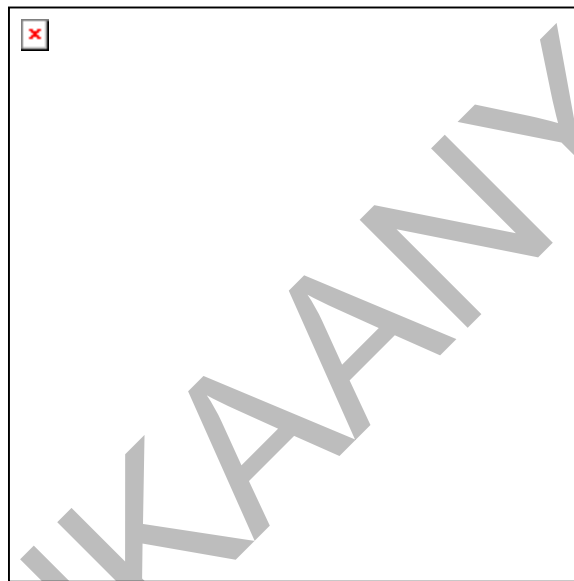
Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek

27. ábra. Színátmenetek

5. Készítse el a 12 tarka színből álló J. Itten féle színekört A4-es rajzlapon!

„Rajzoljunk két koncentrikus kört, 10 és 14 cm átmérővel. A belső kör területét osszuk fel hat részre. Minden második pontot összekötve kialakítunk egy egyenlő oldalú háromszöget, az ábra szerint. Az oldalfelezőket bekötjük az origóba. A hatszög szabad pontjaihoz egyenlő oldalú háromszöget rajzolunk. A külső körgyűrűt tizenkét részre osztjuk, olyan elforgatással, hogy a hatszög csúcsa a tizenkettő része közepére mutasson. A színek elhelyezését „12 óránál” a sárgával kezdjük, majd – az ábra szerint az óramutató járásával megegyező irányban folytatjuk. A befejezést a sárgászöld adja, amelyet a sárga és kék keverékéből kapott zöld sárgításával kaptunk. A tónusozott mezők alapján kell kivágni a festet papírból a felületeket. A felragasztáskor ne hagyjunk hézagot az egyes fokozatok között!”²⁹

28. ábra. J. Itten 12 részes színekörének sémája és megfestett képe³⁰

²⁹ Forrás: Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz, Műszaki Könyvkiadó 2001 27. oldal

³⁰ Forrás: Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz, Műszaki Könyvkiadó 2001 27. oldal és Johannes Itten: A színek művészete, Corvina Kiadó 1970 33. oldal

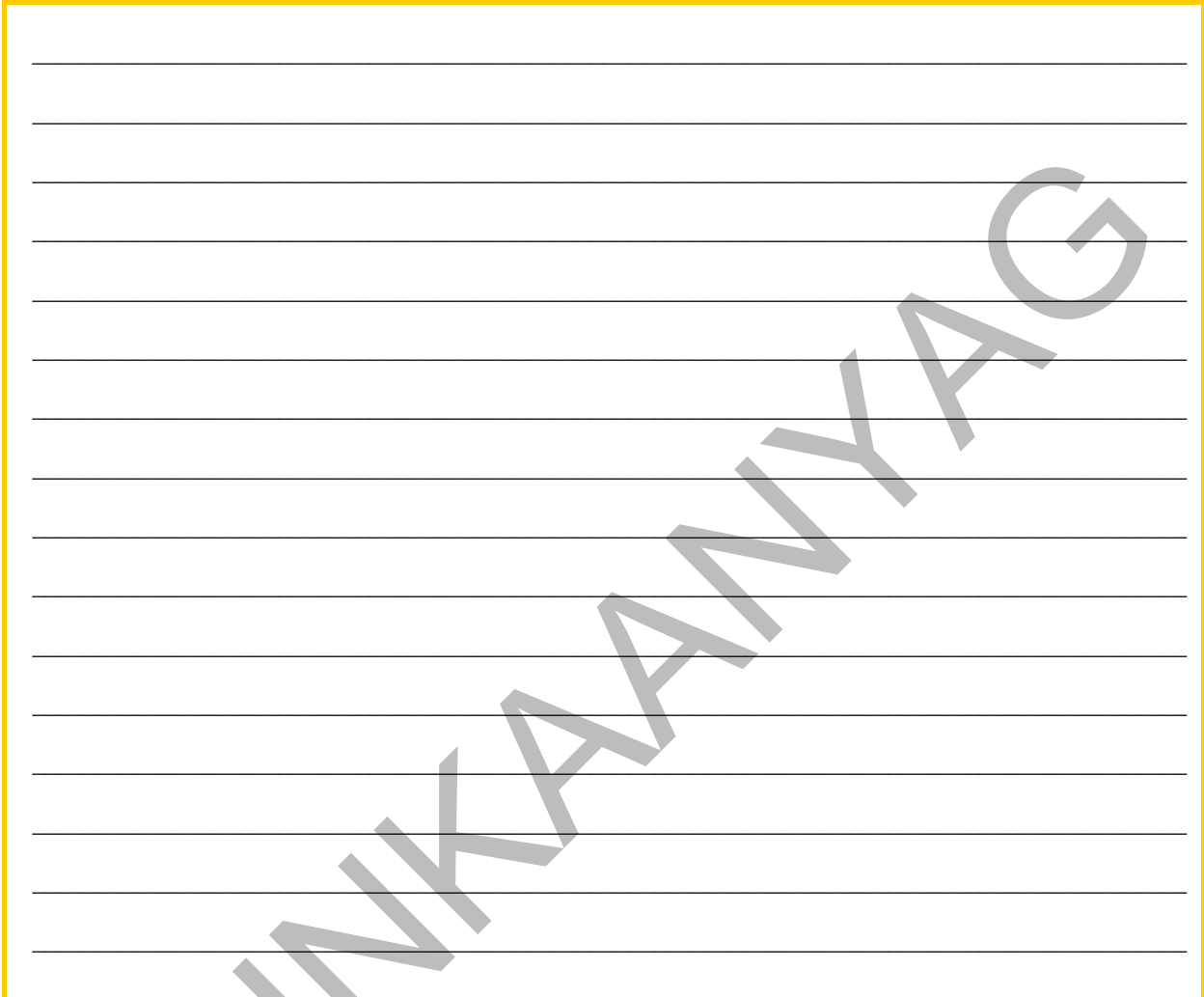
ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK**1. feladat**

Nézzon utána a fehér és a fekete színek szimbolikus jelentése hogyan változott az emberiség fejlődése során! Készítsen jegyzeteket! Magyarországon milyen jelentéstartalom fűződik e két színhez napjainkban? Van-e eltérés az európaítól?

MUNKANYAG

2. feladat

Milyen szubkultúrák, mozgalmak, életérzés, milyen stílusok kifejeződése köthető leginkább korunkban a fekete színhez az európai országokban és az USA-ban? Készítsen jegyzeteket!

3. feladat

Végezzen el egy kísérletet! Mutasson tanuló társainak egy-egy színpárt (pl.: zöld-fehér, lila-fehér, kék-sárga, piros-kék stb.) és kérdezze meg őket, hogy mi jut eszükbe róla! Jegyezze le hogy, kiben milyen gondolatok merülnek fel a színek láttán! Másodszorra már szűkítse a kört, határozza meg milyen területtel kapcsolatosan érdekli a megadott színpár (pl. sport, termék, kereskedelmi cég)!

Mutassa fel a nemzeti trikolor színeit! Mi a legelső gondolat, ami társainak eszébe jut róla? Milyen tanulságot tud levonni a kapott válaszokból?

7. feladat

Készítsen egyszerű kompozíciókat (vonalháló rendszer egyenesekből, ívekből, körökből stb.) 10x10 cm. vagy 12x12 cm. felületeken **komplementer kontraszt** felhasználásával! Ügyeljen a kompozícióra, a jó arányviszonyokra, hogy a kontraszt kibontakozhasson!

8. feladat

Készítsen egyszerű kompozíciókat (vonalháló rendszer egyenesekből, ívekből, körökből stb.) 10x10 cm. vagy 12x12 cm. felületeken **szimultán kontraszt** felhasználásával! Ügyeljen a kompozícióra, a jó arányviszonyokra, hogy a kontraszt kibontakozhasson!

9. feladat

Készítsen egyszerű kompozíciókat (vonalháló rendszer egyenesekből, ívekből, körökből stb.) 10x10 cm. vagy 12x12 cm. felületeken **minőségi kontraszt** felhasználásával! Ügyeljen a kompozícióra, a jó arányviszonyokra, hogy a kontraszt kibontakozhasson!

10. feladat

Készítsen egyszerű kompozíciókat (vonalháló rendszer egyenesekből, ívekből, körökből stb.) 10x10 cm. vagy 12x12 cm. felületeken **mennyiségi kontraszt** felhasználásával! Ügyeljen a kompozícióra, a jó arányviszonyokra, hogy a kontraszt kibontakozhasson!

11. feladat

Készítsen **hideg színállásban** tervsorozatokat A4-es rajzlapon színelméleti ismereteinek kreatív felhasználásával! Az öltözéktervek színvilágának, a színek arányának, hangsúlyának összeállításához alkalmazza kompozíciós ismereteit!

12. feladat

Készítsen **meleg színállásban** tervsorozatokat A4-es rajzlapon színelméleti ismereteinek kreatív felhasználásával! Az öltözéktervek színvilágának, a színek arányának, hangsúlyának összeállításához alkalmazza kompozíciós ismereteit!

13. feladat

Készítsen **hideg és meleg színállás együttes alkalmazásával** terveket A4-es rajzlapon színelméleti ismereteinek kreatív felhasználásával! Az öltözéktervek színvilágának, a színek arányának, hangsúlyának összeállításához alkalmazza kompozíciós ismereteit!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

„A **fehér** a kereszténységben az isteni fény, a tisztaság, a szüzesség, a tökéletesség, a teljesség szimbóluma, a római és görög egyházban a keresztség szentségének, a Szentháromságban az Atya színe. Szoros kapcsolatban áll a halállal, és a hozzá kapcsolódó rituális tárgyakkal, a szellemek, kísértetek jelképe. Mivel az egyházi színszimbolikában a lélek ártatlanságának szimbóluma, az ószláv, bizánci és nyugat-európai kultúrkörben a gyász jelképe. Az özvegy francia királynék az 1789-es forradalomig fehérben gyászoltak, innen ered a „fehér királyné” elnevezés. A „fehér asszony” volt a szláv népeknél a halál szimbóluma, az olasz városokban sokáig fennmaradt a fehér gyász. A magyar népköltészetben a megtisztulás, az ártatlanság, a szüzesség megtestesítője. Az alkímiában a higany, a boldogság és a megvilágosodottság színe. A béke (Noé fehér galambja), a jó szándék kifejezése (a követek fehér zászlója).

A **fekete** a káosz, az éj, a titokzatos mélység, a világűr jelképe. Az ókori mitológiában az alvilág isteneinek (Anubisz, Ozirisz, Hádész) színe, az örök megmaradásnak és újjászületésnek a szimbóluma. Baj, szerencsétlenség, aggodalom is fűződik hozzá, a görögöknél az átkot jelentette. Euripidész szerint a Halál fekete ruhában, hosszú fekete szárnyakkal, kivont karddal jelenik meg. A kereszténységben az alázat, a halál, a gyász, a bűn, a pokol jelképe, a római és görög egyházban a szentségek közül az utolsó kenet színe. Az alkímiában az anyag, az okkult tudományok, a bűn és bűnbánat színe. A világtól való elfordulás, a lemondás, alázat jelképeként a papok és a bencés szerzetesek ruhájának színévé vált. A fehér és fekete együtt nemcsak a nemek, hanem a világosság és sötétség, a jó és rossz, a tiszta és a bűnökkel terhelt lelkiismeret ellentétének jelképe is.³¹”

2. feladat

A hetvenes években a **punk mozgalom**, a nyolcvanas években az **emo szubkultúra** és divat részesíti előnyben a fekete színt.

³¹ Forrás: Dávid Hajnal : Színek az alkotás és a Gyógyítás Folyamatában, szakdolgozat, Pécs 2007 18. oldal

„A punkok világa jellegzetesen Angliához kötődik, ahol főleg a munkásosztály gyerekei tartoztak közéjük. 1974-ben Malcolm McLaren megalapította a Sex Pistols nevű punkegyüttest, gyakorlatilag ez volt a punk „mozgalom” kezdete. A punk zene szövegei ha lehet még inkább megbotránkoztatóbbak, mint feltűnő öltözködésük³². Ezeket a ruhákat kezdetben McLaren és Vivienne Westwood közös üzletében lehetett kapni, ami „Let It Rock!” néven működött Londonban, a King’s Roadon. A bolt neve később „Sex”-re változott, és hatalmas rózsaszín, felfújható betűkkel volt kiírva. Az üzlet többször átalakult, a punk-mozgalom hanyatlásának idején a beszédes „World’s End” nevet viselte, és a bejárat fölé egy hatalmas régi órát helyeztek, szimbolizálva a világvégét. Ruháik anyaga főként bőr, műbőr, lakkbőr, vinil és gumi volt, általában teljesen feketében voltak öltözve, a pólók lehettek piszkosfehérek, amiken megbotránkoztató feliratok és rajzok voltak. Ruháik gyakran hordoztak szado-mazo jelleget, vagy esetleg eredetileg ilyen kellékek voltak, amiknek utcai ruhaként való viselése még ma is feltűnést keltene. Ezt a hatást erősítették ruháikon a szögek, szegecsek sokasága. Megszaggatott ruháikat biztosítótűkkel tűzték össze, a lányok fekete miniszoknyában és lyukas harisnyában, vagy neccharisnyában jártak, túsarkút, vagy a fiúk fekete bakancsát hordták. Legszembetűnőbb a punkok hajviselete, az irokéz indiánokhoz hasonlóan, féloldalt felnyírt, zselével felállított, égnek meredő hosszú hajuk.”³³

Az emo elnevezés az angol „emotional”(érzelmes) szóból ered. A szubkultúra tagjai a tizenévesek a mai világ érzéketlenségére túlzásba vitt érzelmekkel reagálnak. A mai társadalomtól való elkülönülési szándékukat zenéjük, öltözködésük és személyiségük is tükrözi.

„Sok mindent mondhatunk az emoról, de figyelmen kívül semmiképp nem hagyhatjuk. Az emo az emocore nevű zenei stílusból jött létre. Ez a hardcore punkon alapuló zenei irányzat a 80-as években alakult ki az USA-ban, és azóta is fejlődik.”³⁴

„Az emo trend sokkal több, mint egy átlagos stílus. Az emo-s emberek kívülállóknak tűnnek, ez főleg a stílusérzékenységük eredménye. Általában feszülős ruhákat hordanak, színük legtöbbször fekete, és vadabb színes cuccok. Mintázatuk általában csíkos, pöttyös, kockás, halálfejes és nem ritkák a zenekaros pólók és pulóverek se. Szinte kötelező a répaszárú nadrág és a tornacipő. A cipő márkája általában Converse, de gyakori a Vans, a DC és az Etnies is. Sokan saját maguknak készítenek ruhát vagy a már meglévőt alakítják át saját ízlésükre. Lányoknál előfordul a rikító színű vagy mintás miniszoknya, illetve az ugyanilyen színű/mintájú harisnya.”³⁵

³³ Forrás. „Kulturális változások hatása a divatra 1945 után..Nyugat-európában” www.slachtakriszta.hu/img/fckeditupload/szakdolgozat.doc utolsó megtekintés 2010-06-13

³⁴ Forrás: <http://www.kretamagazin.hu/node/1211> utolsó megtekintés 2010-06-13

³⁵ Forrás:

3. feladat

A feladatnak az a célja, hogy felismerje a színek fontos szerepét az életünkben. Érdeemes tudni, hogy jó néhány közülük a különböző népeknél, csoportoknál, társadalmakban, korszakokban eltérő, új jelentést kaphat, vagy éppen megőrzi eredeti jelentéstartalmát.

Természetesen sok minden befolyásolja azt, hogy éppen mi jut az emberek eszébe bizonyos színek, színpárok láttán (nemzetiség, neveltetés, kor, érdeklődés, politikai hovatartozás stb.). Ha **szűkítjük a kört** és csak bizonyos meghatározott területekkel kapcsolatban kérdezzük, akkor is sokféle eredményt kapunk. Például a **futball csapatok** esetében is más választ kapunk a magyarok és a külföldiek esetében..

A **zöld-fehér színpár** a magyaroknál a Fradi, a skótoknál a Celtic, a németeknél a Werder-Bremen, az osztrákoknál a Rapid-Wien, a franciáknál a Saint Etienne csapatot jelenti. Ugyanígy a **lila-fehér színpár** láttán a magyarok az Újpest, a spanyolok a Real Madrid, az olaszok a Fiorentina, az osztrákok a Salzburg csapatára asszociálnak. A sor tovább is folytatható. A **piros-kék színek** a magyar futball rajongónak a Vasast, a németnek a Bayern-München-t, a spanyolnak a Barcelona-t jelenti.

Vannak olyan **nemzetközileg ismert kereskedelmi cégek**, amelyek jól bevezetett marketing fogásként bizonyos színeket, színpárokat alkalmaznak. Ugyanazon színek, színtársítások alkalmazása nem ajánlott, sőt tilos is lehet (valószínűleg a cég által levédett) valamilyen új terméknel, öltözet együttesnél, mert óhatatlanul is a már bevezetett márkát idézi fel a fogyasztóban (pl.: meghatározott árnyalatú kék-sárga = IKEA.)

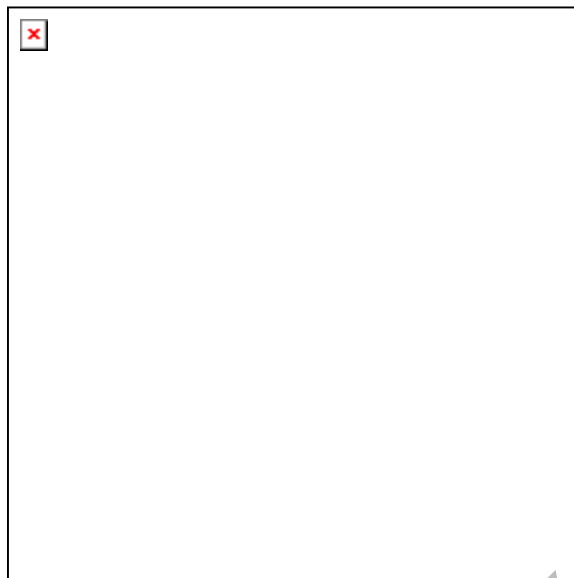
A **piros, fehér és zöld** szín említésekor minden magyar ember a magyar nemzeti trikolorra gondol. Pedig ez a három szín még igen sok nemzet zászlaján szerepel. (Olaszország, Algéria, Madagaszkár, Mexikó, Irán stb.) A színek sorrendje, elosztása, egymáshoz viszonyított területe azonban teljesen különböző.

Megfigyelhette, hogy általában a 12 részű színekör tiszta, telített színeit előszeretettel alkalmazzák harsogó intenzitásuk miatt minden olyan területen, ahol a figyelemfelkeltés a cél.

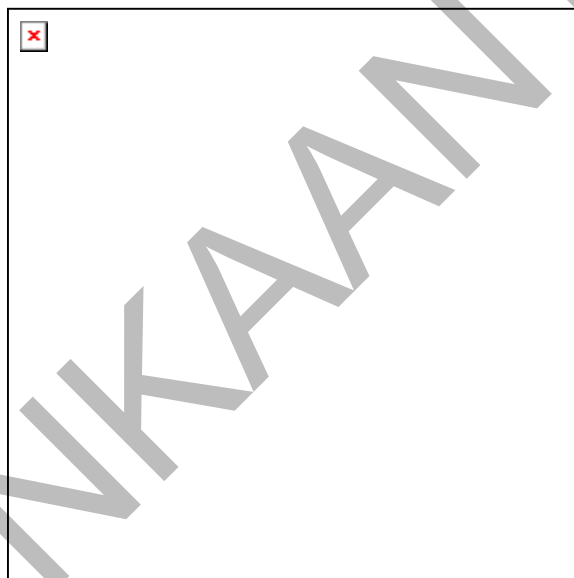
4. feladat

Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

<http://emoversek.hupont.hu/8/emo-divat-oltozkodas-legutolso-megtekintes-2010-06-13>

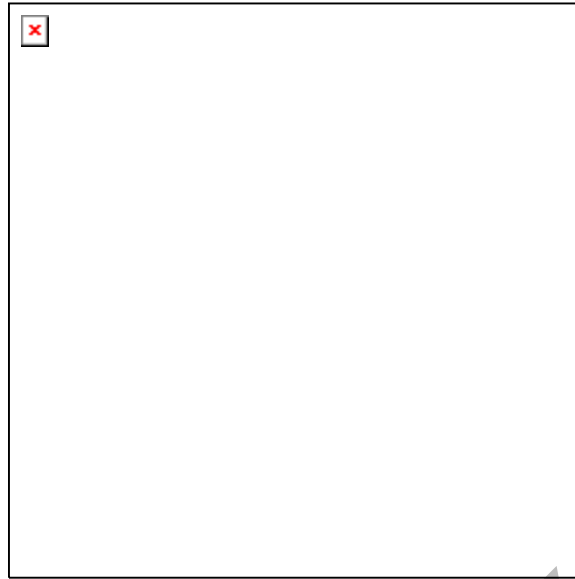
29. ábra. Magábanvaló-szín kontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

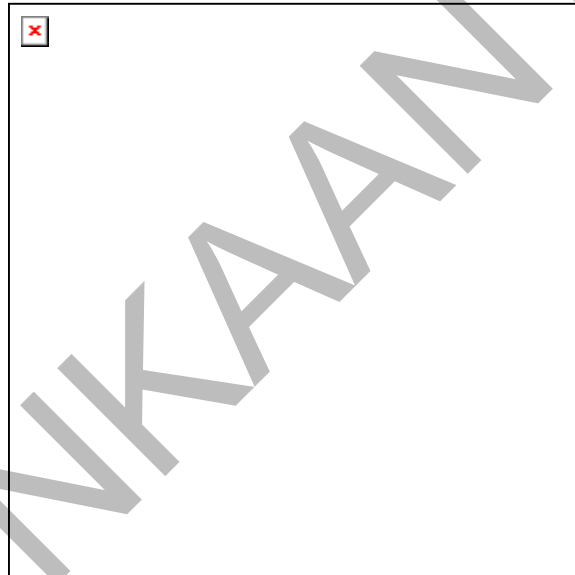
30.. ábra. Magábanvaló-szín kontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

5. feladat

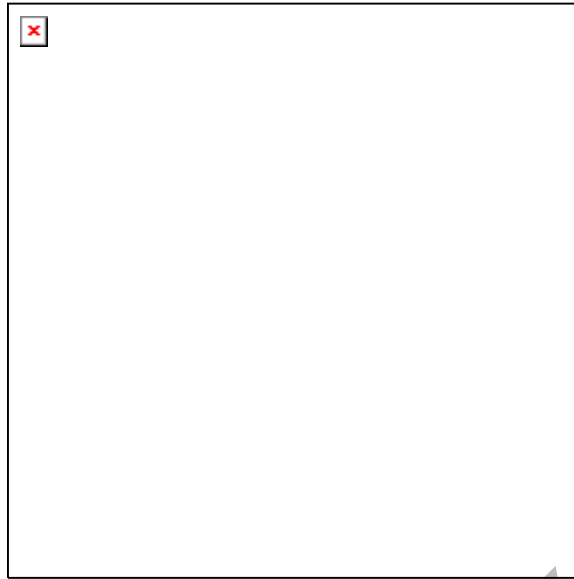
Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

31. ábra. Legerősebb Fény-árnyék kontraszt (fekete-fehér kontrasztja)

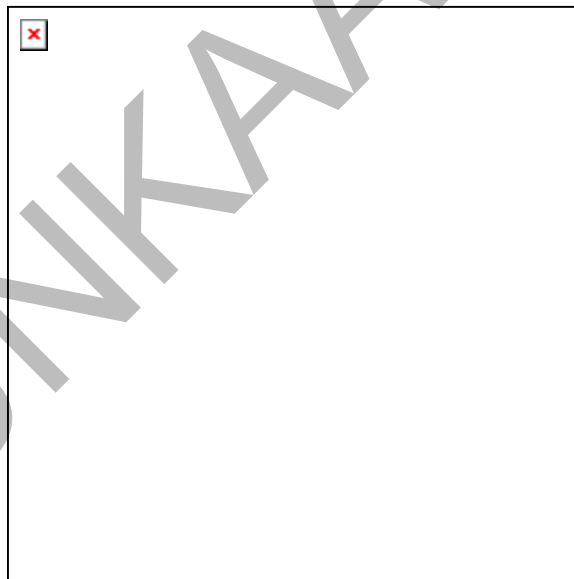
32. ábra. Fény-árnyék kontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

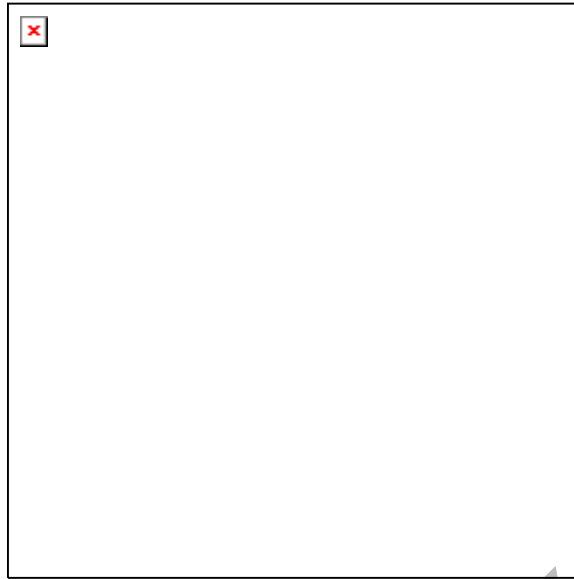
33. ábra. Fény-árnyék kontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

6. feladat

Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

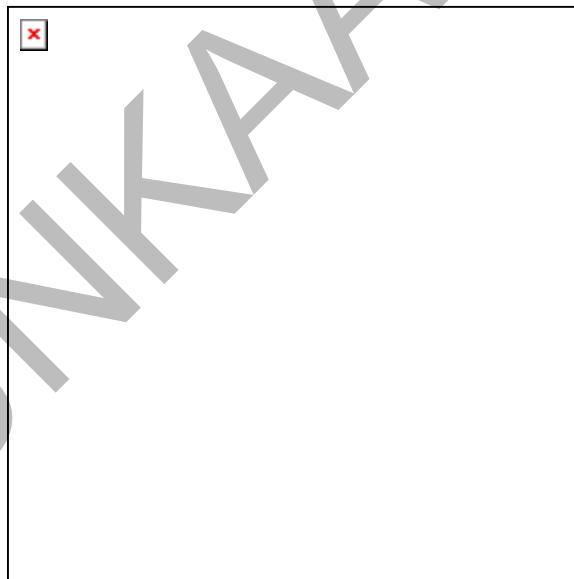
34. ábra. Hideg-meleg kontraszt (+mennyiségi kontraszt)

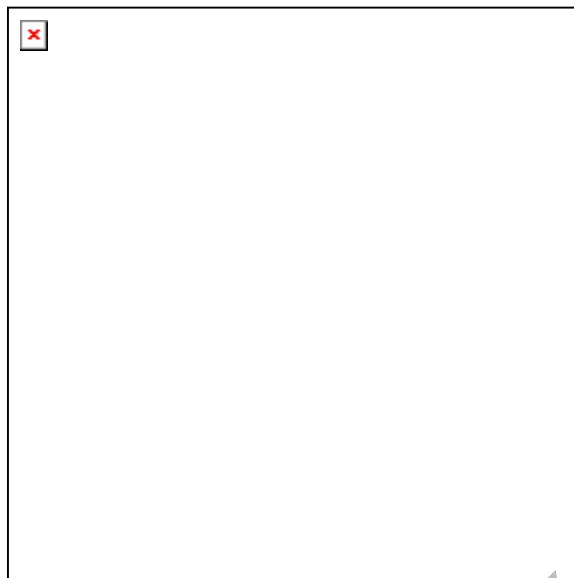
35. ábra. Hideg-meleg kontraszt (+mennyiségi és minőségi kontraszt)

7. feladat

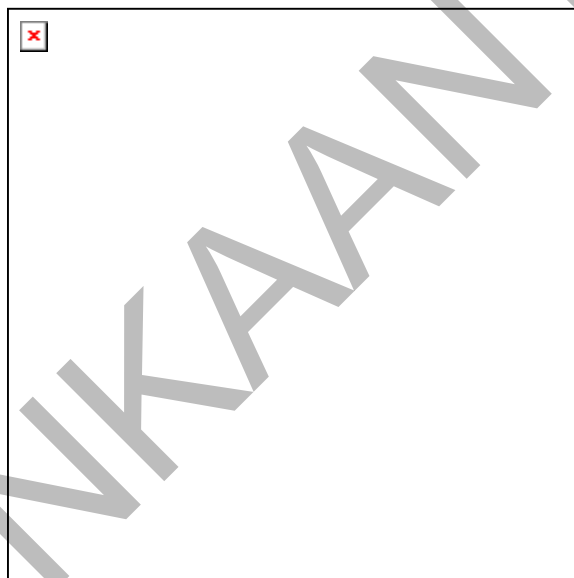
Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

36. ábra. Komplementer kontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

37. ábra. Komplementer szíkontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

38. ábra. Komplementer szíkontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

8. feladat

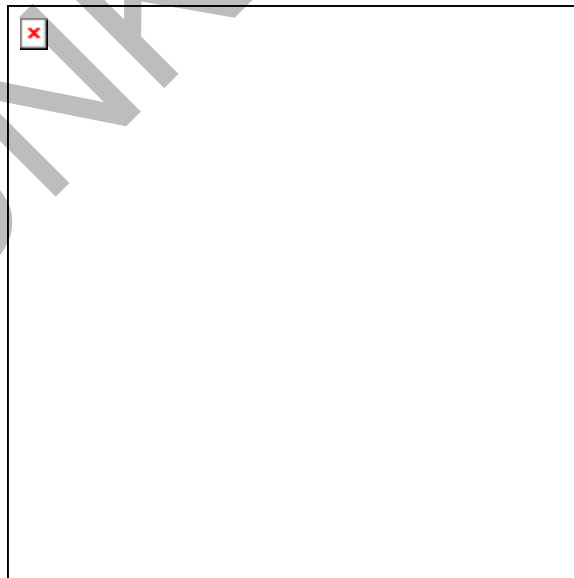
Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

39. ábra. Szimultán kontraszt

9. feladat

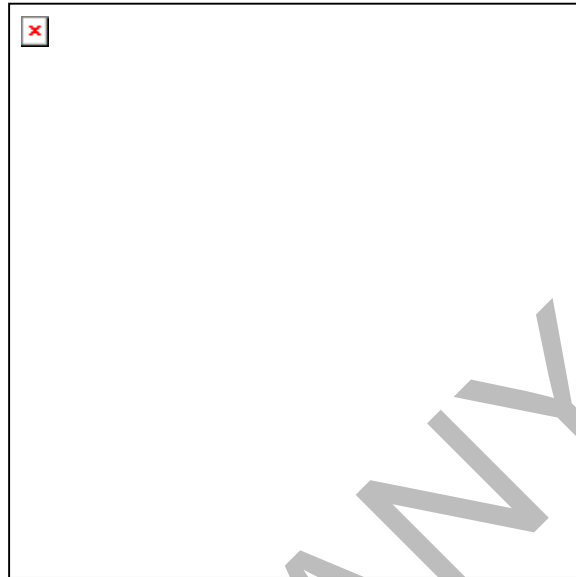
Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

040. ábra. Minőségi kontraszt (+ mennyiségi kontraszt)

10. feladat

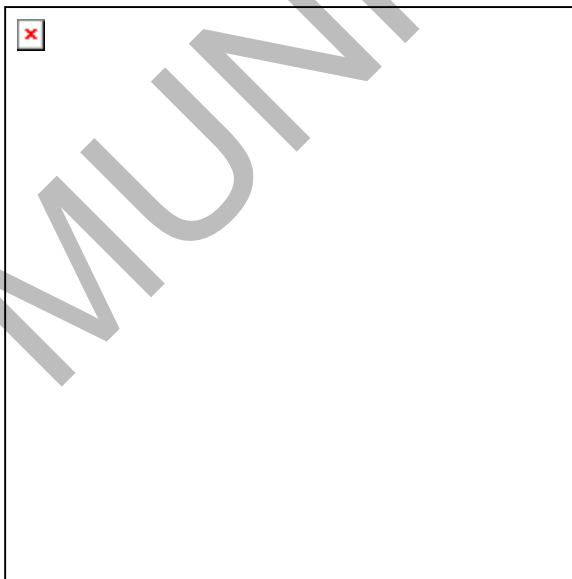
Többféle megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

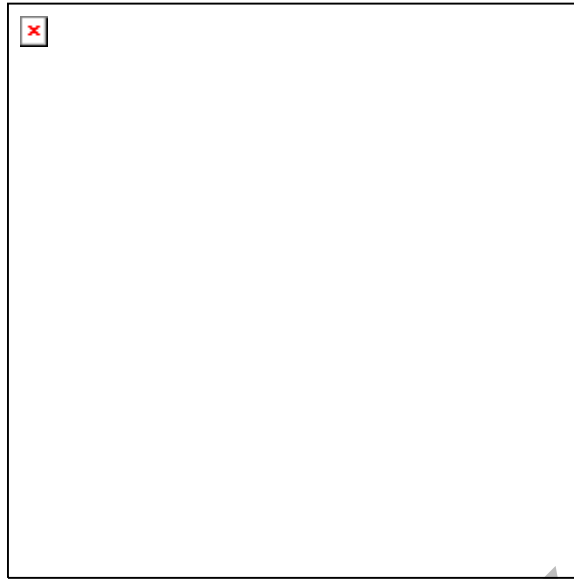
41. ábra. Mennyiségi kontraszt (+minőségi kontraszt)

11. feladat

Több megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

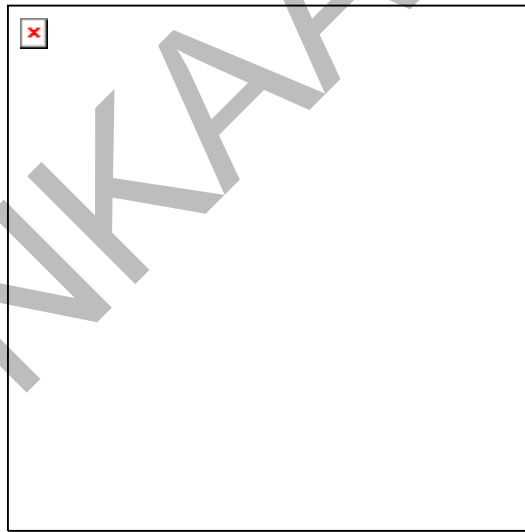
42. ábra. Hideg színállás alkalmazása öltözékekben

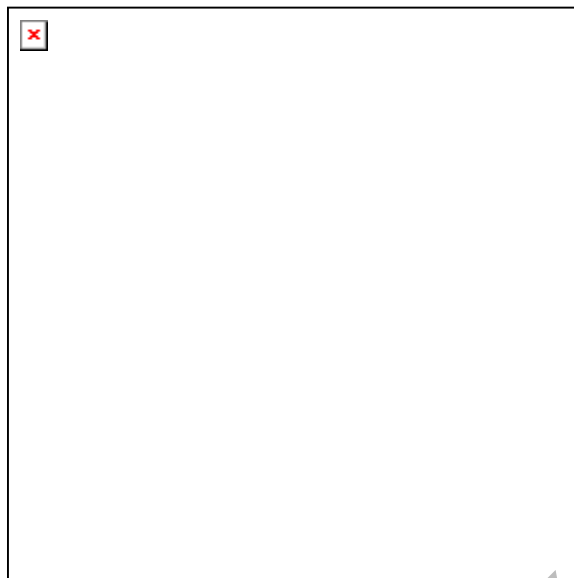
43. ábra. Kivitelezett modellek hideg színállásban

12. feladat

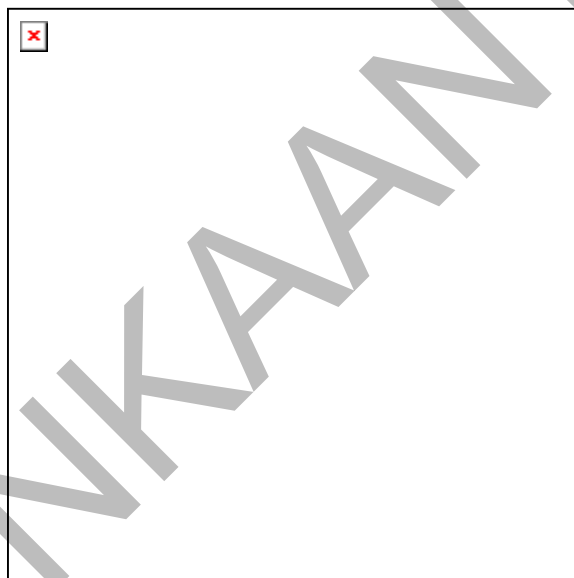
Több megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

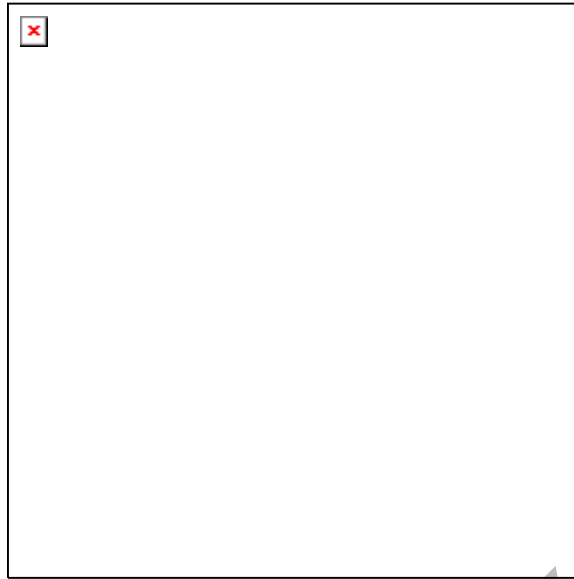
44. ábra. Öltözetek Meleg színállásban

45. ábra. Meleg színállásban kivitelezett öltözetek

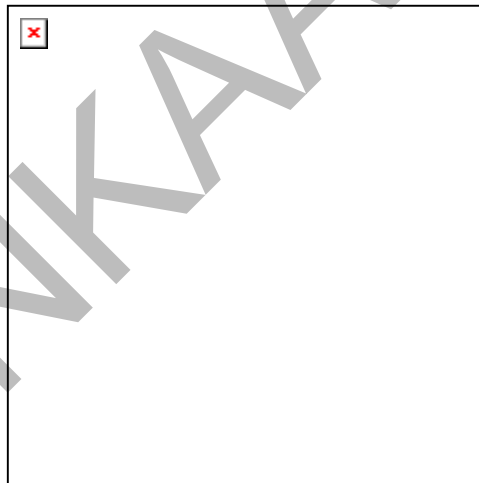
46. ábra. Kollekcó meleg színállásban

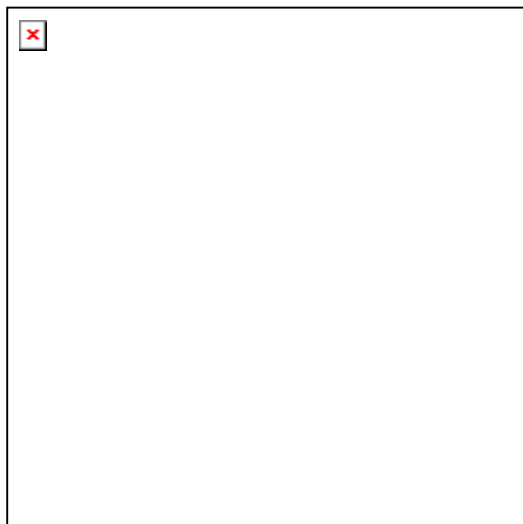
47. ábra. Meleg színállású kivitelezett modellek

13. feladat

Több megoldás lehetséges. A bemutatott munkák példaként szerepelnek.

48. ábra. Hideg és meleg színállások alkalmazása egy kollekción belül

49. ábra Hideg és meleg színállások alkalmazása egy kollekción belül.

Megjegyzés: Színhelyes tananyag kinyomtatásához ajánlott Canon típusú, tintasugaras nyomtatót használni.

MUNKATANANYAG

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz, Műszaki Kiadó 2001.

Cser Andor, Moldován Katalin: Divatkorkép, Kabador Kft. Budapest 2000.

Dávid Hajnal :Színek az alkotás és a Gyógyítás folyamatában, szakdolgozat, Pécs 2007

Grignasco: Fashion Book, Gilcar Kiadó 1998–1999

Johannes Itten. A színek művészete, Corvina Kiadó 1978

Swarovski: Trend Themes Spring/Summer 2007, Swarovski AG. 20006

Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai, Flaccus Kiadó, Bp. 2006

AJÁNLOTT IRODALOM

Broby–Johansen, Rudolf: Az öltözködés története, Gondolat, Bp. 1969

Cser Andor: Művészetek és öltözetek története, Göttinger Kiadó 2001

Cser Andor, Moldován Katalin: Divatkorkép, Kabador Kft, Bp. 2000

Cole, Alison: A szín, Park kiadó, Bp.1994

Gombrich: A művészet története, Gondolat, Bp. 1975

Kiss Zsuzsa: A szín művészete a reneszánsztól napjainkig, Park Kiadó 1994

Turóczi Mária: A színek világa és a személyiség, Győr, 1986

A(z) 0991–06 modul 050–es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 211 07 0000 00 00	Divat- és stílustervező

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató